

Oostende kan volgens haar stedelijkheid in de A-categorie geraken, maar Oostende heeft geen cultureel centrum –op termijn kunnen ze natuurlijk wel een groot regionaal cultureel centrum uitbouwen. De indeling van de steden in categorieën in het ontwerpdecreet bepaalt m.a.w. een soort van ‘potentie’. We willen daarnaast ook de uitstraling en de inventiviteit van bepaalde centra erkennen. Daarom hebben we nu voor het eerst in de context van de culturele centra een kwaliteitsbeoordeling ingebracht. Een vierde van het budget wordt bepaald op basis van de kwaliteit, door een beoordelingscommissie, op basis van een beleidsplan. Dat kan resulteren in een aantal heel belangrijke correcties op de formele indeling in categorieën. Een centrum als De Warande zal op basis van zijn werking vermoedelijk onmiddellijk al een aanzienlijke variabele subsidie krijgen. De variabele subsidie is nu vastgelegd op een vierde, maar als we er in de toekomst in slagen om meer krediet vast te krijgen, dan zou ik het extra krediet liefst in de variabele pot stoppen. De cijfers zijn nu wel al van dien aard dat kleine centra met een uitstekende werking in de eindafrekening een stuk meer subsidie kunnen krijgen dan een groter cultureel centrum met een slechte werking.

Vangnet

Etcetera: In de hoogste categorie verandert er structureel niet zoveel; in bijna alle grote steden is er een goed uitgerust cultureel centrum. De nieuwe categorieën zullen toch vooral onder aan de ladder voor ernstige verschuivingen zorgen.

Caron: Aan de onderkant van de categorieën heb je natuurlijk altijd een probleem. Als je de lat op 1m80 legt en ik spring 1m81 en jij 1m79, dan verschilt dat niet veel, maar jij valt er wel uit. En dat is een probleem. Daarom is er een vangnet gecreëerd. Elke gemeente kan een infrastructuur hebben; ze kunnen er via de cultuurbeleidscoördinator en het cultuurbeleidsplan van de gemeente ook een subsidie voor krijgen. In de laatste ontwerp teksten hebben we nu ook een extra budget voorzien voor variabele subsidie, om de leukste projecten van de lokale centra te kunnen honoreren. Dan kunnen we zo in de kritische zone nog corrigeren; want als je de lat een beetje lager legt, dan zijn er natuurlijk weer andere mensen die er nipt uitvallen. Je moet als beleidsmaker nu eenmaal een keuze maken, en die is onvermijdelijk arbitrair.

Bovendien hebben een aantal historische elementen meegespeeld. Denk maar aan centra als CC Strombeek (Grimbergen) en Westrand

in Dilbeek. Zij zouden in de hiërarchie van de steden uit de boot vallen, terwijl het al twintig jaar een optie geweest is om in de Vlaamse Rand rond Brussel de ‘Gordel van Smaragd’ uit te bouwen. Die culturele centra, die toen vaak met geld van de Vlaamse Gemeenschap zijn gebouwd, hebben ondertussen een positie verworven –ze halen tussen haakjes zelfs een deel publiek uit Brussel weg– en dus hebben we ook daar een correctie toegepast. We gooien het niet weg. En je moet eerlijk zijn: in Brussel missen we het klassieke spreidingshuis. De Brusselse Gemeenschapscentra hebben niet de infrastructuur

In een kleinstedelijke context heb je minder ‘concurrenten’, waardoor de rol van de culturele centra sterker wordt.

tuur om b.v. het ‘vrije circuit’ zoals Kommil Foo en De Nieuwe Snaar te presenteren. Als we dat in Brussel zouden hebben, dan zouden we nu misschien anders zijn omgegaan met Grimbergen en Dilbeek. Maar het is natuurlijk de VGC die initiatief moet nemen in het beleid qua culturele centra in Brussel. Wij maken een decreet dat een kader schept en een aantal grenzen afbakt en daardoor indirect stimulerend geeft, ‘voorwaardenscheppend’ is en niet rechtstreeks ingrijpt. Wij hebben al bij al relatief genereus correctiemechanismen ingebouwd in een vrij strak basisschema.

Eén van de anomalieën in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, met betrekking tot cultuur althans, is dat men binnen een gebied altijd de kernstad heeft gedefinieerd. Indien

rond de kernstad allemaal kleine kernen liggen, dan is ook dat een logische samenhang. Als sommige randgemeenten groot zijn, is de samenhang al niet meer zo logisch. Die vaak grotere gemeenten worden door het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen meestal toch als het ‘buitengebied’ beschouwd. En daar heb je cultureel gezien een vreemde situatie. Want je hebt enerzijds gemeenten met 30.000 inwoners in een randgebied, en dan anderzijds ook gemeenten met 15.000 inwoners die zelf kernstad zijn. Zo heb je in de Vlaamse Rand grote gemeenten als Dilbeek en Grimbergen, in het Antwerpse Brasschaat en Schoten, in het Gentse Evergem, enz.

Omwille van deze scheeftrekkingen zijn wij vragende partij voor het onderzoek naar culturele regio’s: het in kaart brengen van de fluxen, uitwisseling van publiek, zodat we een aantal dingen kunnen oplossen. Want nu is alles strikt vanuit de gemeente gedacht. Je zou natuurlijk ook stadsgewestelijk kunnen denken, of culturele regio’s afbakenen en een geïntegreerd cultuurbeleid ontwikkelen voor die hele regio. Je hebt dan geen verhaal meer van steden, maar van interferenties. Je hebt b.v. Gent, Waregem en Kortrijk. Wellicht is de flux van Waregem naar Gent groter dan de flux naar Kortrijk, zelfs al ligt het verder weg. Dat weten we nu dus niet. Of misschien is Waregem een cultureel gebied op zichzelf. Of de gebieden van Waregem en Gent lopen ergens in elkaar over. En afhankelijk van hoe hoog je de lat legt kan je Vlaanderen indelen in 15, maar ook in 50 of 75 culturele regio’s. Alleen hebben we momenteel niet de ‘tools’ om dat te doen.

Etcetera: Het ontwerp van decreet moet dus tegelijkertijd de spreiding (geografisch en economisch) optimaliseren én een geïntegreerd gecoördineerd cultuurbeleid in de gemeenten stimuleren én kwaliteitsnormen invoeren, maar een nieuw decreet is altijd een bijsturing van, een ingreep in een bestaande situatie. De centra die nu groot geworden zijn (zowel in infrastructuur als in artistieke werking) hebben daar een lange tijd over gedaan. Kleinere of recentere culturele centra hebben een kleiner parcours afgelegd en misschien minder adelbrieven voor te leggen. Zullen zij niet vastlopen in het formele karakter van de spreidingsparameters? Worden ze niet op voorhand al de vleugels ingeknipt?

Caron: Ja en nee. Het feit dat wij hun een zekere rol toebedelen, lokaal of regionaal, d.w.z. met of zonder spreidende opdracht, mag hen niet beletten om dingen te doen.